

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

52-1

Brno 2011

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 52

Volume 52

Číslo 1

Issue 1

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Olga Lečbychová, Marián Mazuch,
Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Adresa redakce
Adress

Skleněné korále z pohřebiště v Příboře. Viz obr. 18 na s. 90

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
IČ: 68081758
E-mail: pv@iabrno.cz
Internet: <http://www.iabrno.cz>

Tisk
Print

Azu design s.r.o.
Bayerova 805/40
602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2011

Náklad 450 kusů

Časopis je na seznamu neimpaktovaných recenzovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright ©2011 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Obr. 11. Podolí „Příčný“. Hrob únětické kultury s garniturou bronzových šperků.

Abb. 11. Podolí „Příčný“. Grab der Aunjetitzer Kultur mit kompletter Schmuckgarnitur.

dvou až tří dospělých, snad mužů. Následkem tafonomických procesů došlo k zajímavé situaci, kdy horní pohřby patrně proklesly do kyprého zásypu nižších pohřbů tak, že se skelety včetně pohřební výbavy vertikálně podélně sklopily téměř o 90°, přičemž anatomické vazby zůstaly v podstatě zachovány.

Celkově byla odkryta pouze část nekropole, zbývající hroby leží mimo plochy určené k zástavbě.

Jiří Kala, David Parma

Literatura

Parma, D. 2009: Podolí (okr. Brno-venkov). *Přehled výzkumů* 50, 294–295.

Resumé

Podolí (Bez. Brno-venkov). „Příčný“. Aunjetitzer Kultur. Rettungsgrabung.

POPICE (OKR. BŘECLAV)

„Na pískách“, doba bronzová, záchranný výzkum, severní svah kopce, uložení nálezů: **Regionální muzeum v Mikulově, linie mezi body (S-JTSK) Y=598 017.27, X=1 191 462.66, 198–207 m n. m.**

Při záchranném výzkumu na stavbě zpevněné polní cesty byla ve smíšené kulturní vrstvě nalezena i keramika z mladší doby bronzové. Dále viz kapitola latén v tomto čísle.

František Trampota

Resumé

During rescue excavation in Popice „Na pískách“ Late Bronze Age pottery was found. See chpt. La Tène in this volume.

POLEŠOVICE (OKR. UHERSKÉ HRADIŠTĚ)

„Nivy“. Doba popelnicových polí. Sídliště. Záchranný výzkum.

Podobně jako v minulých letech (Lečbých 2010) byl i v roce 2010 proveden pravidelný záchranný výzkum probíhající v závislosti na postupu těžebních prací v polešovické pískovně. Vzhledem k poměrně rychle postupující těžbě byl výzkum prováděn ve dvou etapách – v dubnu a listopadu. Během sedmi pracovních týdnů bylo prozkoumáno celkem 81 zahloubených objektů (viz kap. Doba železná a Středověk a novověk), většinou běžných kúlových jamek či větších kruhových sídlištních objektů, nebo obvyklých zásobních jam. Převážná většina těchto objektů je keramikou řazena do období popelnicových polí, a to jak mladších středodunajských popelnicových polí s velatickou fází, tak následných lužických popelnicových polí se slezsko-platěnickou fází. Kromě početné kolekce keramiky je z hmotných nekeramických nálezů tohoto období třeba zmínit dvě bronzové brýlovité zápony náležící kultuře velatické.

Marek Lečbých

Literatura

Lečbých, M. 2010: Polešovice (okr. Uherské Hradiště). *Přehled výzkumů* 51, 375.

Resumé

Another part of an Urnfield period settlement was excavated during the following rescue excavation.

PRAVČICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

Pravčice 2, „Losky“. ÚK, KLPP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25-31-08, těmito koordináty: 280 mm od západní sekční čary (ZSČ) a 380 mm od jižní sekční čary (JSČ), 300 mm od ZSČ a 373 mm od JSČ, 300 mm od ZSČ a 377 mm od JSČ, 296 mm od ZSČ a 380 mm od JSČ. Na listu 25-31-03 jsou to tyto koordináty: 295 mm od ZSČ a 0 mm od JSČ, 287 mm od ZSČ a 7 mm od JSČ, 283 mm od ZSČ a 9 mm od JSČ, 279 mm od ZSČ a 6 mm od JSČ, 283 mm od ZSČ a 3 mm od JSČ, 288 mm od ZSČ a 0 mm od JSČ. Nadmořská výška lokality je 200,50 až 201,50 m.

Podnětem pro záchranný archeologický výzkum bylo zahájení přípravných prací na stavbě rychlostní silnice R49 v úseku Hulín–Fryšták.

Výzkum v roce 2010 byl pokračováním výkopových prací započatých v dubnu 2009.

Práce probíhaly od dubna do půlky srpna 2010 s měsíční pauzou v období záplav, které postihly rozsáhlé okolí Pravčic.

Lokalita Pravčice 2 se nachází v rovinatém terénu na severovýchod od obce Pravčice, který je součástí Holešovské plošiny, krajiny uzavřené údolím řeky Moravy na západě a Hostýnsko – Vsetínskou pahorkatinou na východě.

Plocha výzkumu má průběh severozápad–jihovýchod. Od východu prostor lokality vymezuje potok Roštěnka, který je zároveň hranicí s další průběžně zkoumanou lokalitou Pravčice 3. Směrem na západ od potoka plocha výzkumu vedla přes bývalou vodní tůňku, která byla zmeliorovaná až v novověku. Prostor původní vodní plochy a jeho nejbližší okolí je v dnešní době překrytý silnou přírodní i kulturní vrstvou bohatou na archeologické nálezy. Západně od okraje tůňky se terén zvedal do mírného svahu, který po cca 100 metrech přecházel v rovinatou plošinu. Celková délka plochy výzkumu byla cca 300 m a šířka 37 m v západní části výzkumu a 47 m v části východní.

Během výzkumných prací v sezoně 2010 bylo pokračováno v exkavaci kulturní vrstvy uložené během pravěku a novověku nad původním břehem zmeliorovaného potoka Roštěnka. Ze čtverců, do kterých byla plocha výzkumu rozdělena, byl získán, stejně jako v minulé sezoně, bohatý soubor převážně pravěké keramiky, mazanícových fragmentů a zvířecích kostí. Mezi osteologickým materiálem se výjimečně objevily také fragmenty kostí lidských. Z celkového počtu 117 čtverců o rozměrech 5×5 m, vytýčených na lokalitě během výkopových prací, bylo v sezoně 2010 prozkoumáno 32 (část čtverců na lokalitě byla prozkoumána jen sondážními výkopy).

Na západní části lokality, ve svahu, v prostoru mezi původním okrajem potoka a okrajem plošiny, byl odkryt větší počet sídlištních jam, místy soustředěných do menších skupin. Z výplní těchto jam byl vyzvednut značný soubor archeologických artefaktů, hlavně keramiky a mazanice, která v některých objektech tvořila kompaktní vrstvy. Na základě nálezů lze konstatovat, že koncentrace sídlištních objektů patřily k slezské a platěnické fázi kultury lužických popelnicových polí. Těsně nad okrajem plošiny byly, kromě klasických sídlištních jam, odkryty dvě polozemnice a také základy nadzemní kůlové konstrukce, pravděpodobně chaty ze slezskoplatěnického období popelnicových polí. Konstrukce byla tvořena třemi řadami kůlových jamek a delší osou byla orientována směrem S–J. Její rozměry byly cca 8,5 m délky a 6,2 m šířky. Obě jámy interpretované jako polozemnice se nacházely poblíž kůlové stavby, jedna na její jižní a druhá na severní straně. Polozemnice měly dost pravidelné obdélné tvary, přímé stěny a rovná dna. První z nich (obj. č. 150) o rozměrech cca 3,0 m délky a 2,2 m šířky se nacházela cca 1,5 m jižně od nadzemní konstrukce. Druhá polozemnice (obj. č. 167) se spolu s další klasickou jámou nacházela cca 2 m severně od stavby.

Dále na západ od okraje plošiny, směrem do nitra plošiny, archeologických objektů ubývalo a v jejich zásypech se objevovalo jen minimální množství většinou atypických nálezů, nebo byly na archeologické artefakty zcela negativní.

Proto byl také překvapením objev dokonale dochovaného lidského pohřbu odkrytého v sídlištní jámě (obr. 12). Jedinec ležel ve skrčené poloze na levém boku, orientace

Obr. 12. Pravčice 2 – „Losky“. Pohřeb v jámě. Starší doba bronzová.

Abb. 12. *Pravčice 2 – „Losky“.* Grab in der Siedlungsgrube. Ältere Bronzezeit.

pohřbu byla V–Z s hlavou na V. Mrtvý byl vybaven bohatým souborem nálezů, mezi které patří například 3 drobné keramické nádoby, 2 lastury, 2 zvířecí zuby jako součásti náhrdelníku či pod lebkou nalezený bronzový závěsek sibiňského typu a provrtaná drobná mušlička. Pohřeb lze datovat s největší pravděpodobností do únětické kultury.

Celkem se během dvou sezon 2009/2010 podařilo na lokalitě prozkoumat 179 sídlištních objektů, z toho 86 v sezoně 2010.

Na lokalitě převažuje osídlení ze slezskoplatěnického období kultury lužických popelnicových polí, a dále také osídlení ze starší doby bronzové. Mezi keramickým materiálem vyzvednutým z kulturní a přírodní vrstvy najdeme také zlomky nádob kultury s moravskou malovanou keramikou, dále ojedinělé keramické zlomky z doby laténské a římské.

Ještě v sezoně 2009 byl v jednom z objektů objeven větší fragment nádoby kultury kulovitých amfor (Kalábková, Peška, Tajer 2010; Peška, Tajer 2010)

Arkadiusz Tajer

Literatura

Peška J., Tajer A. 2010: Kultura kulovitých amfor na sídlišti v Pravčicích 2. In: Bém M., Peška J.: (eds.): *Ročenka 2009*, Olomouc, 106–117.

Kalábková P., Peška J., Tajer A. 2010: Pravčice 2, „Losky“. *Přehled výzkumů* 51, 337, 356.

Resumé

Pravčice (Bez. Kroměříž). Gräber der Aunjetitzer Kultur. Lausitzer Urnenfelderkultur. Siedlung. Haus. Rettungsgrabung.

PRAVČICE (OKR. KROMĚŘÍŽ)

„Podsedy“, Pravčice 3. KLPP. Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1:10 000, list 25-31-08, těmito koordináty: 308 mm od západní sekční čary (ZSČ) a 271 mm od jižní sekční čary (JSČ), 315 mm od ZSČ a 263 mm od JSČ, 316 mm od ZSČ a 267 mm od JSČ, 309 mm od ZSČ a 275 mm od JSČ. Nadmořská výška lokality je 201,00 m n.m.